

Omavalvonta ja omavalvonnan valvonta hyvinvointialueella

“

**Omavalvonta ja
viranomaisvalvonta
järjestämislainsäädännössä
(6 luku)**

Aluehallintovirasto

Omavalvonta

- HVA:n ja yksityisen palveluntuottajan on varmistettava omavalvonnalla (40 §):
 - tehtäviensä lainmukainen hoitaminen
 - tekemiensä sopimusten noudattaminen
 - erityisesti palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu sekä asiakkaiden yhdenvertaisuus
- Omavalvonta on toteutettava osana tehtävien ja palvelujen järjestämistä ja tuottamista
- Hyvinvointialueen ja yksityisen palveluntuottajan on laadittava vastuulleen kuuluvista tehtävistä ja palveluista **omavalvontaohjelma**

Omavalvontaohjelma

Aluehallintovirasto

Omavalvontaohjelman sisältö (40 §)

- hyvinvointialueen ja yksityisen palvelutuottajan on määriteltävä, miten seuraavia velvoitteita kokonaisuutena järjestetään ja toteutetaan:
 - tehtävien lainmukainen hoitaminen
 - tehtyjen sopimusten noudattaminen
 - palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu sekä asiakkaiden yhdenvertaisuus
 - edellä mainittujen asioiden toteutumisen seuranta
 - havaittujen puutteellisuuksien korjaaminen
 - omavalvontaohjelman osana ovat laissa erikseen säädetyt **omavalvontasuunnitelmat** ja **potilasturvallisuussuunnitelmat**

“

Seuranta

Aluehallintovirasto

Omavalvontaohjelma ja siihen liittyvä seuranta

- Omavalvontaohjelma sekä ohjelman toteutumisen seurantaan perustuvat havainnot ja niiden perusteella tehtävät toimenpiteet on **julkaistava**
- *STM:n **asetuksella** voidaan antaa tarkempia säännöksiä omavalvontaohjelman yleisestä sisällöstä ja laatisesta*
- *Valvira voi antaa **määräyksiä** omavalvontaohjelman tarkemmasta sisällöstä ja sen toteutumisen seurannasta*
- HVA:n on järjestämisvastuunsa nojalla ohjattava ja valvottava yksityisiä palveluntuottajia ja näiden alihankkijoita **jatkuvasti** palveluja tuottaessa (41 §)

Omavalvontasuunnitelmiin perustuva valvonta

- Yksityiset ja julkiset sosiaalihuollon palveluyksiköt (SHL 47 §, SosPaL 6 § ja VPL 23 §) – Valviran määräys 1/2014
- Sosiaalityössä käytössä Valviran määräys soveltuvin osin + palvelualakohtaisesta lainsäädännöstä tulevat muut velvoitteet
- Julkisessa terveydenhuollossa on käytössä **laadunhallinta- ja potilasturvallisuussuunnitelma (THL 8 § ja STM:n asetus)**
- Yksityisessä terveydenhuollossa omavalvonta on käytössä ja vanhuspalvelujen osalta myös yhden toimipaikan yksiköissä esim. kotisairaanhoidopalvelut (Valviran määräys 2/2012)
- Kotihoidossa, jossa mukana kotisairaanhoido, käytössä sosiaalihuollon omavalvonta, johon on liitetty potilasturvallisuusasetuksen mukaiset toiminnot
- Varhaiskasvatuslaki 48 §: yksityisille palveluntuottajille (Valviran määräys)

Omavalvontasuunnitelman laatiminen

Laadittava henkilökunnan ja esimiehen/johdon yhteistyönä

Pidettävä toimintayksikössä julkisesti nähtävänä

Sosiaalihuollossa uuden palveluntuottajan on laadittava ov.suunnitelma 6 kk:n kuluessa toiminnan aloittamisesta.

Valvontaviranomaiselle suunnitelma kertoo, miten yksikössä toimitaan, kun todetaan, että palvelu ei toteudu asetettujen tavoitteiden mukaisesti tai asiakasturvallisuus uhkaa vaarantua.

<https://www.valvira.fi/sosiaalihuolto/sosiaalihuollon-valvonta/omavalvonta>

Omavalvonnan toimeenpano

- Omavalvontasuunnitelmassa on kuvattava
 - ✓ miten toimintayksikön riskienhallinta toteutetaan käytännössä
 - ✓ miten tiedot esiin tulleista laatupoikkeamista ja vaaratilanteista käsitellään
 - ✓ miten ne kirjataan
 - ✓ miten korjaavat toimenpiteet toteutetaan
 - ✓ miten muutoksista tiedotetaan henkilökunnalle ja muille yhteistyötahoille
 - ✓ luettelo riskienhallinnan ohjeista
 - ✓ riskien tunnistaminen – ennakkollinen prosessien analysointi
 - ✓ riskitiedon kerääminen
 - ✓ ilmoitusvelvollisuus ja siihen liittyvät käytännöt
 - ✓ riskitiedon ja palautteen käsittely
- Riskienhallinnan prosessi = omavalvonnan toimeenpanon prosessi

“

HVAn toteuttama valvonta

Aluehallintovirasto

Hyvinvointialueen ohjaus- ja valvontavelvollisuus (järjestämislaki 41 §)

- Hyvinvointialueesta annetun lain 10 §:ssä säädetään
 - HVAn velvollisuudesta ohjata ja valvoa HVAn järjestämismääräyksellä kuuluvaa palvelutuotantoa
 - oikeudesta saada yksityiseltä palveluntuottajalta ja tämän alihankkijalta valvonnan toteuttamista varten välttämättömät tiedot ja selvitykset
 - oikeudesta tarkastaa yksityisen palveluntuottajan ja tämän alihankkijan tiloja ja laitteita
- HVAn on järjestämismääräyksiensä nojalla ohjattava ja valvottava yksityisiä palveluntuottajia ja näiden alihankkijoita jatkuvasti palveluja tuottaessa

Viranomaisvalvonta

Aluehallintovirasto

Viranomaisvalvonta ja siihen liittyvä ohjaus järjestämissä (42 §)

- **STM:llä** järjestämissä lakiin perustuvan toiminnan yleinen ohjaus, suunnittelu, kehittäminen ja valvonta
- **Aluehallintovirasto** valvoo toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen ja hyvinvointialueen järjestämissä vastuulle kuuluvien **palvelujen lainmukaisuutta ja antaa valvontaan liittyvää ohjausta**
- **Valvira** ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa valvonnan ja siihen liittyvän ohjauksen toimeenpanossa, yhteensovittamisessa ja yhdenmukaistamisessa. Lisäksi Valvira valvoo sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen ja hyvinvointialueen järjestämissä vastuulle kuuluvien palvelujen lainmukaisuutta sekä antaa valvontaan liittyvää ohjausta silloin, kun kysymyksessä ovat:
 - 1) periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat;
 - 2) usean aluehallintoviraston toimialuetta tai koko maata koskevat asiat;
 - 3) asiat, jotka liittyvät olennaisesti Valvirassa käsiteltävään muuhun sosiaalihuoltoon tai terveydenhuoltoon taikka sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilöä koskevaan valvonta-asiaan;
 - 4) asiat, joita aluehallintoviraston valvonta-asioita käsittelevät virkamiehet ovat esteellisiä käsittelemään

“

VALVONTA- YHTEISTYÖ

Aluehallintovirasto

Valvonta

- Valvontaviranomainen ryhtyy niihin toimenpiteisiin, joihin se **asiakas- tai potilasturvallisuuden varmistamisen tai lain noudattamisen** kannalta katsoo olevan aihetta (43 §)
 - Hyvinvointialueen on ilmoitettava välittömästi valvontaviranomaiselle palveluntuottajan tai tämän alihankkijan toiminnassa ilmenneet **asiakas- ja potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavat epäkohdat ja puutteet (44 §)**
 - valvontaviranomaisen on vastaavasti ilmoitettava välittömästi hyvinvointialueille tietoonsa tulleista asiakas- ja potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavista epäkohdista tai puutteista
 - Hyvinvointialueen ja valvontaviranomaisen on lähetettävä toisilleen tiedoksi laatimansa tarkastuskertomukset

“

VALVONNAN MENETELMÄT

Valvonta

- Ohjaus- ja arviointikäynnit (45 §)
- Tarkastusoikeus (46 §)
- Hallinnollinen ohjaus (47 §)
- Määräykset ja uhkasakko (48 §)
- Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus (49 §)

Aluehallintovirasto

“

Yhteenvetoa

Aluehallintovirasto

- Hyvinvointialueella on järjestämistä ja tuottamista koskeva **omavalvontavelvollisuus**
- Omavalvontaohjelma on **strateginen työkalu**, omavalvontasuunnitelma **arjen työkalu**
- Tiivis **yhteistyö** hyvinvointialueen ja valvojan viranomaisen välillä on keskeistä

Omavalvonta ... ja sitä tukeva viranomaisvalvonta

- palvelujen saatavuus
- jatkuvuus
- turvallisuus
- laatu
- asiakkaiden yhdenvertaisuus